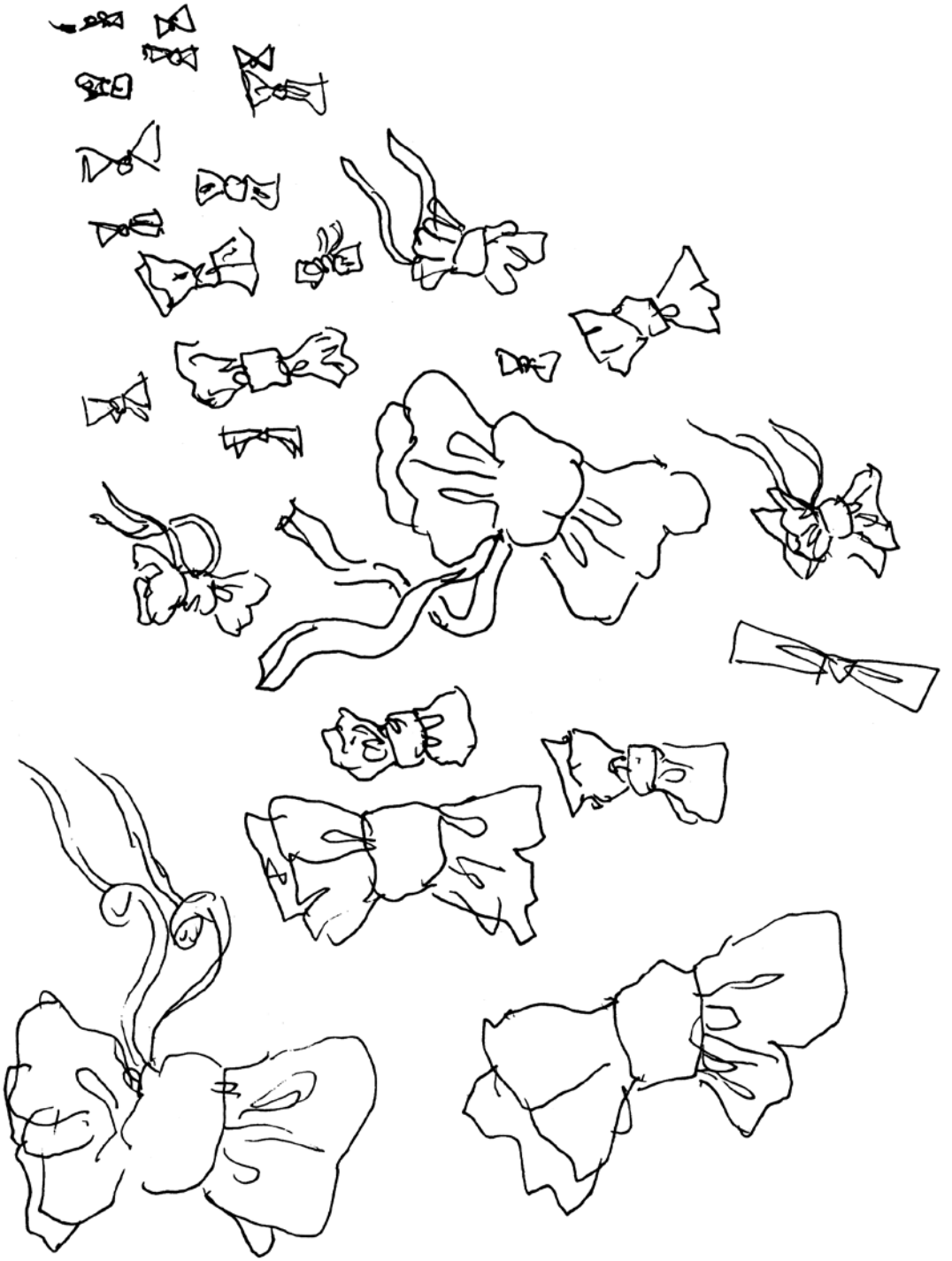

МОМО Капор

Леро – кралъ
лептира

Сви они који носе лептир-машне, као и они који их, уосталом, праве, помало су фантасте и неостварени песници.

Најлепше лептир-машне у Београду правио је и продавао у свом маленом салону на главној улици број 26 у близини Лондона Ратко А. Леро, који је као тринаестогодишњи дечак дошао 1927. у престоницу из села Чепелице (задња пошта Билећа), које данас лежи потопљено водом великог језера. Мој покојни отац довео ме је, једне од првих поратних година, код свог земљака да ми купи кравату, јер ме је водио на сликање код Фото „Нице“ на Теразијама, да бисмо ту фотографију послали неком свом рођаку у Сан Франциско и тако му показали да смо добро и здраво и да живимо лепо.

Леров салон био је толико мали да се у њему могло само стајати. Зидови су, све до таванице, били прекривени најразнобојнијим краватама док су лептир-машне, које нису стале у витрине, лепршале око нас попут јата птица у кавезу. Господин Леро, омањи човек, живих покрета и осмеха који му није силазио са лица, ухвати, увежбаним покретом, лептир-машну боје меда и веза ми је око врата, док је лептирњак, отимајући се, лепршао крилима. „Ако те буду питали одакле ти, реци да си је већ имао, а да сам ти је ја само очистио!“, рече ми шапатом. Мој отац потврди климањем главе да сам поверљив и да сам већ научио да ћутим.

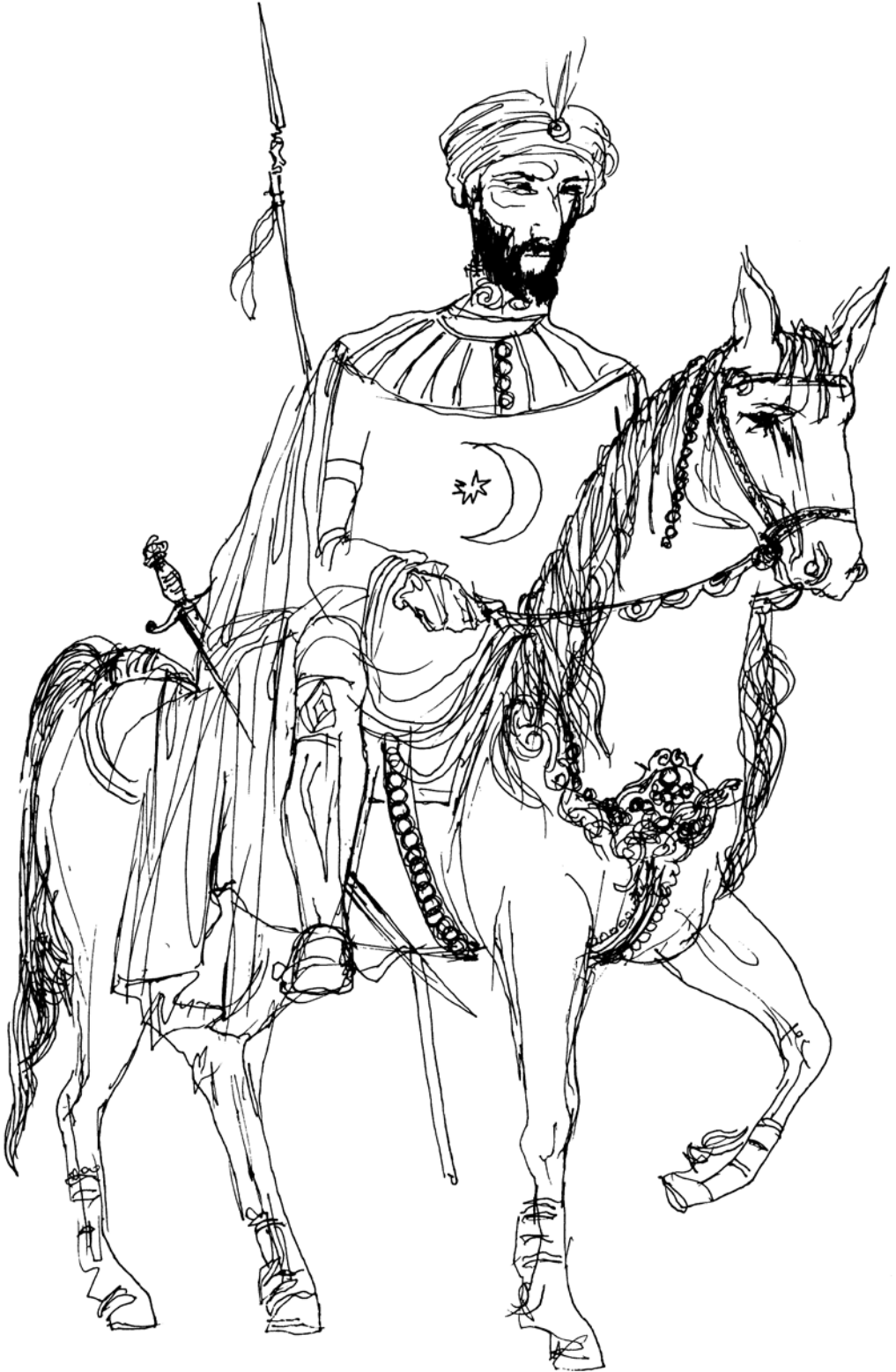
У то време, првих година комунистичке власти, господину Леру, коме је одузет велики салон прекопута, било је забрањено да прави лептир-машне. Могао је само да чисти оне преостале, док лептирке саме од себе не изумру, па их је шио тајно и продавао само онима које је добро познавао.

mama

Комунисти су, наиме,
више од свега на свету мрзели
лептир-машне које су их подсећале на
оне што су их носили пре рата.
Лептир-машна, тај симбол труле
Европе, била је за њих исто оно што и
крст за ђавола. Једини који се
усуђивао да их носи у пò бела дана био
је чувени хирург, доктор Исидор Папо,
који је, у својој витрини, имао чак
двеста педесет најразличитијих
лептир-машни. Док су се бивше
кравате завукле од страха у најдубље
и најтамније углове фиока, земљом су
харале раздрљене крагне кошуља
избачених на ревере, које су красиле
поучне значке. Да би сасвим
уништили господина Лера, стрпали су
га у мали, сиротињски пасаж испод
старих степеница, но његов велики
углед, који није могао да стане у тако
сићушан дућан, ширио се по читавом
граду, доносећи му тако титулу
некрунисаног Краља лептир-машни.

Леро – многе чуди и збуњује ово необично презиме, тако ретко у нашим крајевима. Све Лере, иначе, потичу из знамените породице Предојевића, која је вековима давала кнезове у источној Херцеговини. У време отоманске владавине, 1550. године Турци су по Херцеговини сакупљали данак у крви. Одводили су децу из бољих кућа у Цариград, преводили их у ислам и слали на војне школе. Тадашњи кнез Предојевић сакрије својих седам синова да их не одведу, а Турцима понуди свог синовца Ненада, који је био сироче и живео је са мајком код њега на имању. Пратећи отетог сина све до врха планине, несрећна жена падне и завапи: „Куку мени, јадној и чемерној!“, па се то место све до дана данашњег зове Чемерно.

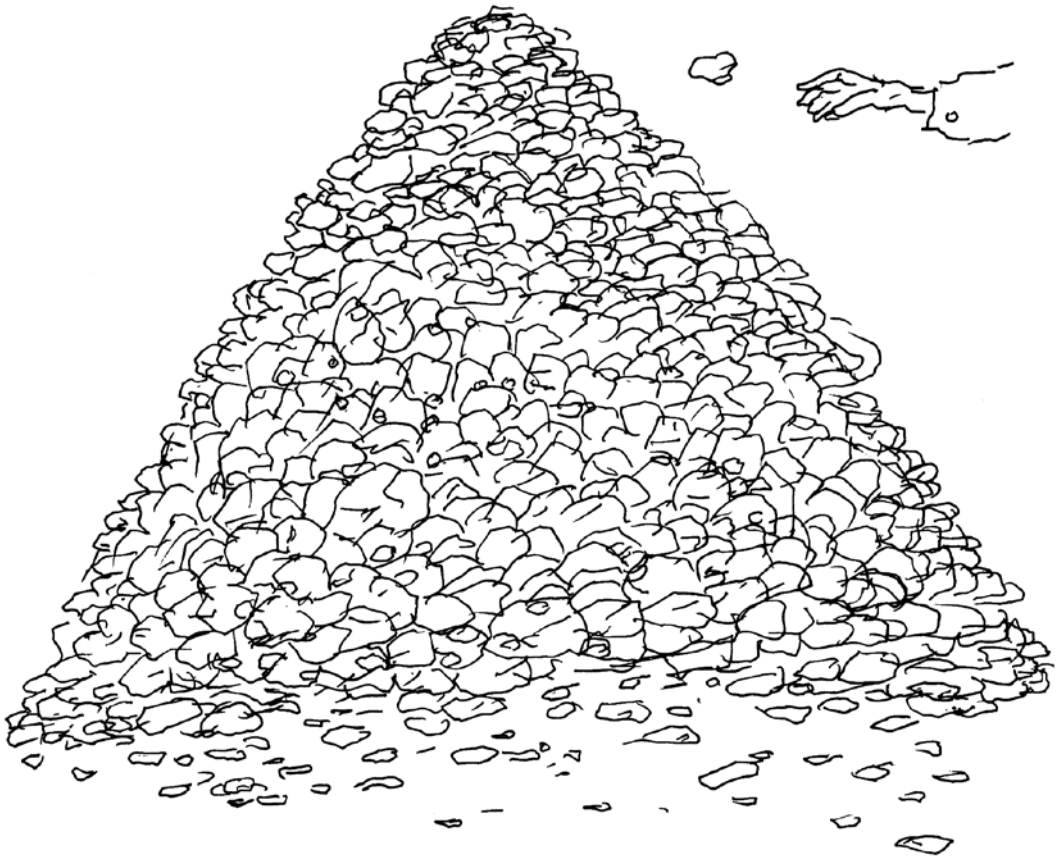
Њен син изучи
највише војне школе и после
двадесет и пет година, као
Хасан-паша, пролазећи на челу своје
војске кроз родно село Пријевор,
сусретне мајку на друму како гони
стоку. „Имаш ли ти кога, стара?“,
упита је. „Имала сам сина
јединога“, одговори она, „кога су ми
твоји одвели прије двадесет и пет
година и до данас за њега нијесам
никада чула!“

Хасан-паша сиђе са коња и упита је да ли би познала свог сина. Старица одговори да би га могла познати по младежу на ребрима са леве стране. На то паша задигне кошуљу и старица му се баци у загрљај, али њено срце то није могло издржати. Препукло је.

Тада Хасан-паша Предојевић одјаше до свог стрица који му се поклони. „Познаш ли ме, кнеже?“, упита га. „Добро се сјећам оног дана када сам те усрећио!“, одврати овај понизно. Ту га паша посече.

Ево Кнеже, нека ти је теже!

Сахранише га испод гомиле камења и сваки Херцеговац, који туда прође, баца и дан-данас по један камен на њу говорећи: „Ето, кнеже, нека ти је теже!“ То место се зове Приметна гомила кнеза Предојевића.

Хасан-паша погибе при опсади Сиска 1593. године.

Кнежевих седам синова разбегну
се на све четири стране света и
промене презимена да заметну траг.
Седми, Максим, насели се у
Дубровнику. Његов праунук, такође
Максим, ступи у француску војску
Наполеоновог генерала Мармона 1806.
године и прослави се јунаштвом у
борби са Турцима. Напуштајући
француску армију, замоли да му на
отпусној листи дају неко друго, мање
познато презиме, те Французи, ценећи
његову храброст, напишу L'Heros
(херој), што Херцеговци на Зубцима
изнад града Требиња, где се доселио да
живи и гаји пчеле, скратише у
једноставније – Леро. Радиша А.
Леро, београдски Краљ
лептир-машни, праунук је овог
стаситог француског гренадира.

